



ANTONI LÓPEZ, EDITOR  
(Antiga casa I. López Bernagozi)

# LA GAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA  
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA  
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50—Cuba, Puerto Rico  
y Extranger, 2'50



DE DIJOUS A DIJOUS

**S**i no fos que de tant en tant se tanca alguna fàbrica ó la guardia civil ha de sortir á correu per calmar l'*entusiasme* d'un poble que «ja no pot més», diríam que vivim en el millor dels mons possibles.

No passa res, no's diu res, no's fa res. Els ministres se banyen, la cort se passeja per la costa del Cantàbric, els recaudadors cobran, el país paga... i parin vostés de contar.

Per xó, com á falta de pá bona es la coca, á falta de grans aconteixements, donaré un ràpid vistassó á les pocas petiteses que omplen la setmana.

Fa uns quants dies que 'ls Pidals s' agitan ab una activitat en ells no gayre freqüent. El gran té conferències ab tothom y fa declaracions misteriosas d'aquelles que resultan logrogrifs indescrivibles; el petit, el barbut don Alexandre, escriu desde Italia cartas que després nega haver escrit y llença amenaçass que al últim ningú sab si realment las ha llençades.

¿Qué hi ha en el fons d'aquest embrollo?

Lo més vulgar, lo més espanyol que pot imaginarse. Els germans Pidal tractan de formar un nou partit y, encare que secretament, han aixecat ja banderí d'enganxe per veure si la idea troba aficionats.

Sembla que 'l projecte ha sigut mediat ab gran alteza de miras... en direcció al pressupost.

—L'actual organització dels dos partits turnants, —diuen que ha dit l'ex-president del Congrés— es una camama. L'un se titula liberal; l'altre s'apellida conservador; pero en realitat tan liberal es en Silvela, que s'anomena conservador, com conservador en Sagasta, que vol passar per liberal. L'un té tupé; l'altre, daga: aquest es 'l'únich detall que 'ls distingeix.

¿Qué s'necessita, donchs, aquí? Un partit conservador de debò, nou de trinca, capás de posar-se al davant del nou partit liberal, però liberal de veras, qu'en Canalejas y altres polítichs estan incubant.

Y tal dit, tal fet. Els Pidals han posat fil á l'aguila, y aquí 'ls tenen vostés traballant com uns nègres, procurant donar forma al seu pensament.

El nou partit no està constituït encara; pero ja té nom. Se titularà *Partit catòlic*.

Els carlistas tenen la paraula.

¿No troben que la família Pidal els està falsificant la marca de fàbrica?

Entre tant, en Silvela tretze son tretze. Ha trobat un tema que veu que fa soroll, y d'ell no hi ha qui l'en regui.

Qu'Espanya viu massa sola, que li convé buscar-se amics, qu'es necessari qu'entaulém alguna aliança.

Es graciós aquest home. Graciós y cándido. El seu empenyo es la confessió més gran d'impostura que pot fer un politich.

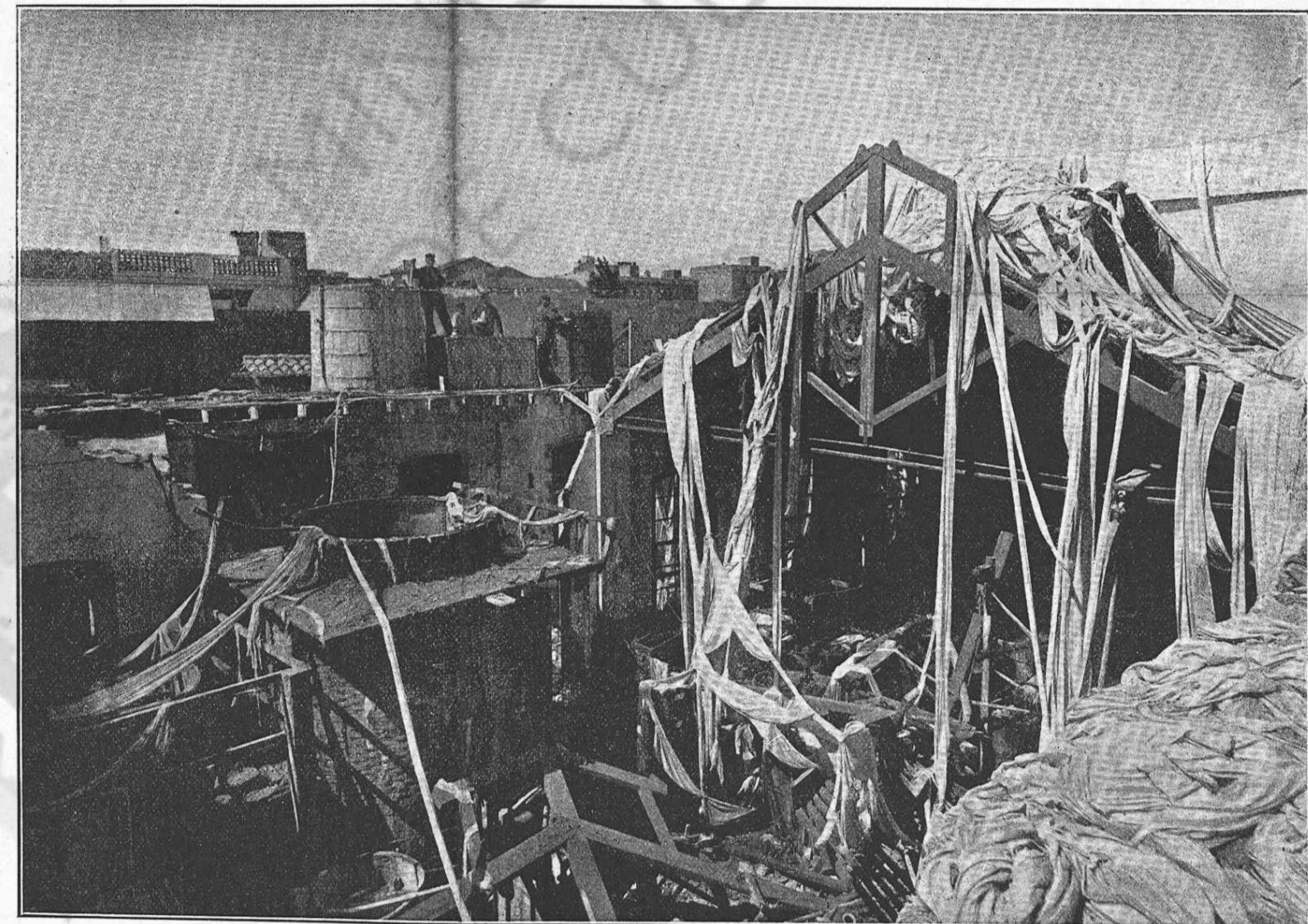
—Nosaltres—ve á dir don Francisco—no som capassos de salvar l'Espanya. ¿Per qué no busquem la salvació en l'extranger?

¡Com si les aliàns poguessin jamay reportar beneficis als pobles débils!

S'ha de considerar que si una nació forta's junta ab nosaltres no serà pera fernes cap favor, sino pera explotarnos en una ó altra forma.

L'astut Metternick, parlant de les aliàns, ja ho deia:

—Son una cosa molt hermosa. O sinó, mireu la del home y 'l caball...



(Inst. Rus)

22 Agost.—Explosió de la caldera del blanqueig de la fàbrica d'estampats de Martí Rius, situada á Sant Martí de Provensals, y de la qual ne resultaren dos obrers morts y alguns ferits.

Si Espanya s'alía ab algú, aixó es lo que li tocará ser: caball.  
O burro, qu'encare es més trist.

Desitjaríam que no's confirmés; pero la noticia circula, y no es possible ocultarla.

Si'l sultán del Marroc no'n dona aviat una satisfacció referent al seqüestrado de dos jovelets espanyols per les tribus berberiscas, sembla que 'l govern està disposat á enviarhi algun barco que apoyi l'eficacia dels seus canons las fins avuy inútils reclamacions diplomáticas.

Mal es que 'ls moros ens seqüestren joves, pero enviar barcos á reclamar ¿no es potser pitjor?

Cab en lo possible que ab la nostra actitud bélica els joves seqüestrats no se salvin... y 'ls barcos enviats se perdin.

Els marroquís, si senyors, son quatre salvatges sense llei, ni fré, ni cara, ni ulls; pero darrera seu hi ha algú que 'ls aixixa y 'ls aconsella, algú que ab la ploma dels moros ens fa pessigollas al nas? ¿Es Alemania? ¿Es Inglaterra? ¿Es la mateixa França?

Sigui qui sigui, en els negocis d'Africa hi ha que anarhi ab peus de plom.

Recordémnous de l'última guerra que allí hem sostingut.

Un' altra campanya com la de Melilla, y ja podríam plegar.

## AL ESTIU...

STÈM de vacacions. Fan festa 'ls magistrats del 15 de Juliol al 15 de Setembre. Fan festa 'ls professors de Juny á Octubre. Fan festa per mes ó menos días els als agents de l'Administració pública.

Motiu principal: l'estiu, el calor, els raigs del sol que abrassen y entorpeixin. Cap de aquests senyors exerceix el seu càrech al aire lliure; tots poden apayagar en les seves sales de justicia, en les seves càtedras, en les seves oficines y en les seves casas mes ó menos solidas els rigors del estiu.

Encare que no poguessen 'es que cal que sufrixi retràs l'administració de justícia? 'Es que no danya als escolars llargs interrupcions en els estudis?

'Es que no adoleixen de prou lentitud els tràmits y la resolució dels expedients? 'Quina mena de abús es aquest que ningú corregeix ni pensa corregir, á pesar de lo molt que transtorna 'ls serveis públichs?

Traballan al sol els infelissos segadors y 'ls de més brassers del camp; en les ciutats els mestres de cases, els qu'empedran, escombran ó adoban els carrers y plassas; y aquests no sols no tenen vacacions sino que també miran com una calamitat las que 'ls hi produheixen les malalties y la crisi.

»Per qué? Perque aquells fan festa y cobran, y aquests se quedan sense cobrar el dia en que no traballan. En tot la terrible desigualtat de condicions. Tenim per molts traballadors menys pietat que pels caballs y 'l gossos.

Ab aquests pàrrafos comença un notable article de 'n Pi y Margall publicat en el *Nuevo Régimen*.

Espanya es la terra dura pels que han de fier la seva subsistència al exercici del traball, y 'l país



de la dolsa ganduleria pels que exerceixen funcions publicas.

Sent cert com ho es, que totas las cargas publicas en ultim terme pesan exclusivament sobre 'ls que traballan, y las disfrutan els que tenen la ditxa de firmar la nòmina, resulta 'l contrasentit de que 'ls amos se converteixin en esclaus dels que haurian de ser els seus servidors.

Tu, poble, afanya't y súa, que 'ls que haurian de dedicar la seva intellegencia y 'l seu temps als serveys publichs de l' administració, de la justicia, de l' ensenyansa, quan ve l' estiu ho abandonan tot per disfrutar de una existencia regalada á tas expensas.

Veritat es que quan ja no fá calor, tampoch s' hi matan. La dolsa ganduleria 'ls té enervats. Y mes serveixen de destorb que d' altra cosa.

Els qu' en aquest sentit son els primers en donar el mal exemple fácilment poden senyalarse: els nomens ministres de la corona.

¡Vaya una pena la que 's donan aquests manos en els moments actuals!

Tots semblan havérselas apostadas á qui passará l' estiu mes regaladament, tirant en olvit las necessitats del país. En aquest punt tots son iguals.

Al tancar l' última legislatura, tan estéril com totes, l' home del tupé va dirse:

—Ara que ve l' estiu precisa refrescar una miquetita las ilusions del país.

Y reunint als seus companys de tiberi, 'ls va insinuar un extens programa de reformas, senyalant á cada un las que havia de estudiar pera presentarlas á las Corts, tan bon punt aquestas tornessin á obrir las sevas portas.

De las talas reformas excluia tot lo que de prop ó de lluny pogués rossarse ab la qüestió religiosa. En Sagasta, que vá enflarse á favor del moviment anticlerical promogut pel sentit escandalosament teocratic del anterior ministeri, ja té lo que volia y ja no te perque recordarre dels compromisos que vá contreure. El drama *Electra* que vá servirli de bot salva vidas pera surar, avuy que s' estrenen li faria de plom per ensorrarse. Per aixó, ni ab frares, ni ab jesuitas, ni ab capellans, ni ab monjas hi vol bromas de cap mena. Ben clar vá dirlo tant bon punt s' anava á ficar la tallada á la boca: —La qüestió religiosa que l' arregli 'l Papa.

Pero per entretenir las ilusions del país vá conjuminar á entrada d' estiu un programa d' estudis reformistas que comprenfa 'ls següents punts:

Modificació de la ley electoral y de la del jurat.

Redució del pressupost de gastos; millora del de ingressos y nivellació del *Debe y Haber* de la Hiesenda.

Supressió pera de aquí en avant dels drets passius.

Descentralisació provincial y municipal.

Lley d' empleats, reduint el personal y aumentant els sous.

Simplificació del procediment y expedienteig administratiu.

Códich de instrucció pública y establecimiento dels jurats mixtos, etc., etc.

Ara bé: ¿qué fán els ministres pera realizar de aquest programa els punts que á cada hu d' ells corresponen?

Viatjar, passejarse, pendre banys, tirants'ho tot á l' esquena.

Si algú cop se reuneixen, ho efectuan sols per demanar un que altre crèdit supletori, augmentant així las consignacions de sos respectius departaments per damunt de las cantitats pressupuestadas. Mes tocan á reformas, res.

Mes se preocupan en organizar espectacles com las ridículas maniobras de una esquadra inválida, pera recreo y entreteniment de las institucions... En aixó si que hi posan tota la seva voluntat.

Qualsevol extranger que contemplés la cosa desapassionadament, no podría menos de formular el següent judici:

—Els barcos y 'ls ministres, y tot lo que aquests representan están á una mateixa altura, y tot hauria de manarse retirar per vell, caduch y inservible.

Y en cambi 'l país anémich, sense forsas, sense voluntat per redressarse, traballa, súa y s' afanya, abrumat per la calor y la fatiga, sola perque 'ls baruts que s' han emprés la missió de portarlo per ronsal, abusin de la seva bondat inagotable, y 'l posin en ridícul davant del mon civilisat.

P. K.

### GRACIAS A DEU!!



UN sentit renegá de la política en termes generals, acostumbrar a escamarme. Vulgas que no vulgas, hi aprés á mirá moltsas cosas ab recel. Ecls grans estriplets m' inspiran sempre certa incredilitat.

Quan jo comensava á embrutar paper, alguns benets van apellidarme esceptic. ¿Ho era? ¿ho soch?...

Lo únic que sé, es que hi vingut rihentme de l' una cosa y l' altra. Res m' ha produxit tanta barreja de compassió y desprecí com l' empaque. ¿Voléu, no obstant, ofegar ma rialleta?... Mentéume una falsetat. ¡He bregat tant ab ella!... Fora d' aixó, sí, soch capás de riure'm de tot. Y no per escepticisme, sino... per idiosincrasia.

Trobo sumament graciosa aqueixa dèria dels que 's diuen *forsas vivas* del país, (ignoro que 'n hi hagin de mortas, com no s' referint á pes ó tamanyo, pero no á energia en tot cas), de considerarre ab dret á tenir per dolent alló qu' es precisament el seu oxigeno. No he sigut polítich, com no he sigut... capella, per exemple; qu' es com si diguessim que, 'l no haverho estat, dista molt de significar que no reconegui jo la seva necessitat y eficacia.

Donchás bé, ha sigut costüm molt extesa en els centres 'hont predomina l' element plutocràtic, dir pestes d' alló que no s' entén. Y volen que un hom' no se'n rigül...

Jo vaig apuntar en certa ocasió, que las cosas s' abultan ó desfiguran molts cops ab la distancia. El

desconeixement n' es un' altra de distancia. Es un mal aiò de que no poguem tots probar alló de lo qual jutjém sense coneixxo. Y es un altre mal que no logrem sustraure's a prejudicis d' escola.

Tant com probarho, es podría molts vegadas; pero... janéu á convéixer a qui la dona per no voler sobre lo qu' es bol!

Al méu xicot no li agrada el pollastre. Y es que va ficarse al cap que 'l pollastre es dolent ó té mal gust, y ningú'l treu d' aquí.

¿Pot concebirse un poble no polítich?... Quan més de quatre ens esgargamellavam volgrent ferho entendre, molts se creyan qu' intentavam treballar *pro domo nostra*. Creyan dir una gran cosa al parlarnos de *menos política y más administració*. ¿Es que no entenien ben bé aqueixas cosas, ó que no volfan entendrelas?...

Me sembla qu' *algo* hi havia de lo segón. Son un gran recurs las frasses buydas que semblan dir molt. En Campredón, qu' entremit dels seus exceŀlents ripis teníen cosas sabrosissimes, posà en boca d' un personatge en una de las sevases comedias: —*Qué parla bé!... no l' entenç!...*—

Degut sens' dupte á la méva insuficiencia, jo tamdoch entenç a certs filòsops que parlan divinament. Seria per xó que Diderot afirmava no haverhi més que un medi de fer recomanable la filosofia als ulls del vulgo: mostràrsela accompanyada de la utilitat.

Abominar de la política perque hi hagi qui 'n fa ofici y benefici, es com héureselas contra 'l carril perque ocasiona algunas desgracias.

Avuy semblan haver entrat á la rahó aqueixas *forsas vivas*. Mes, encare hi ha qui s' infà si li parlan de certas dresseras.

¡Y qu' son els que protestan, vâlgam Deu!...

diguessim: terreno, espay, llum; assiento, ordre, respecte.

A acabar ab la política y obtindre el paraís, sembla qu' es una ilusió de certs catecúmenos.

¡Llástima que s' instruixen en una religió que careix de fonament sólit!... No cab res gran en els espais del exclusivisme. La mesquinesa es patriomni de lo ruïn y mercenari.

Donar ab la mitja cana, (qu' es lo secundari), al enteniment, (qu' es lo primordial), ve á ser com exposar-se á que 's trenqui el tres de fusta y se 's clavi una estella al front. Després de tot, ¿qué faria 'l bras sense 'l cervell?...

S' ha conseguit en part crear una atmósfera d' indiferència pera 'l procomú, qu' es causa de molts trastorns. Inculcant aqueixa dèria 's favoreix á l' egoisme que filtra en la sombra.

¡Es bonich l' argument que intenta justificarhol... Vuyó nou millions d' homes lliures, se deixan influir per doscents *vividors* tot lo més!... Ve á ser com alló dels gallegos de la fábula que 's van deixar saqueixar per un lladre. ¡Com qu' anavan sols!...

En qualsevol país que no s'igan remat de bens ó manyoch d' esclaus las personas, hi ha drets constitucionals, intervenció legítima en la cosa pública. Els que 'n fan escarafalls ó predican que s' ha de *traballar* y no regir, ó son malvats ó egoïstas.

Al cap de vall aquests mateixos *fenicis*'s valen del odio sistema, van á la política sempre y quan els seus fins particulars els hi aconsellen. Y fan bé. No los critico aixó, lo que 'ls critico es *allò altre*.

Condemnar l' us de armas á las que un mateix recorre, 'm sembla una doctrina una miqueta hipòcrita. Y aquesta es la paraula ab la que tal vegada convindria distingir á alguns que propagan y pro-

que algunas setmanas enrera tractaren de portar al partit federal á l' iglesia del catalanisme.

La idea republicana sigue proclamada per damunt de tot, y ab ella la intellegència y la fraternitat entre tots els elements que la professan, y aixó sigue aplaudit ab entusiasm, perque aquest y cap altre es el camí que conduceix á la salvació de la llibertat.

Ab motiu del atropello salvaje de que sigue víctima l' periodista vilanoví Sr. Artigas, se celebrá en aquella vila un meeting important en el qual prengueren part alguns elements de la premsa radical barcelonina.

Ven' aquí las conclusions adoptadas:

«1.º El Sr. Ferrer y Vidal se troba incapacitat pera representar á cap poble civilitzat.

Al obrir les Corts es precs que un diputat solliciti y proposi al Congrés acordi haver vist ab disgust el que 'l representant de Vilanova y Geltrú haja procedit incorrectament, no podent per tant representar á cap poble honrat.

2.º Que 'l governador civil de Barcelona demani la dimisió al arcalde de Vilanova y Geltrú, senyor Brequer, per no representar verdaderament al poble.»

La opinió pública ha de acabar ab tota aquesta taya de pinxos ben vestits, que prevaleguts de la posició oficial que ocupan per haverla usurpada ab mals medis, se creuen autorisats pera riure's impenun de la llei y atropellan als honrats ciutadans que viuen al seu amparo.

Si 'ls tribunals no fan la justicia que se 'n espera, haurá de ferla el poble, rigurosa y exemplar.

Las tormentas y las inundacions han sigut formidables en molts comarcas de Espanya.

Repassant la premsa no 's lleixeixen més que llàstimas, terras de cultiu arrasades, casas que s' ensorran, pobles en la miseria.

Tristes, pero inevitables conseqüències de la barbarie nacional que ha armat el bras dels taladors de boscos.

Las ayguas, qu' entretengudas en las espessuras emboscades haurian de convertirse en elements de riquesa y feconditat se tornan agents de destrucció, assolament, ruina y miseria.

S' empunya Espanya en no volguesi veure, y l' horror li fa obrir uns ulls com unas tarongas, quan ja no es á temps de posar remey al favorós desastre.

Si la nostra sigue una nació previsora y com cal zacás talaría 'ls boscos?

¡Y per ventura també sostindrà encare 'l régime monàrquic ab tots els vics inherents, y d' ells el pitjor, ó siga 'l de haverla fet a esclava de dos oligarquías desalmadas que se 'l están xuclant de viu en viu!

Per altra cosa millor que per talar boscos hauria de utilitzar Espanya la destral!

Nostre estimat company don Conrat Roure ha tingut la immensa desgracia de perdre á sa filla doña María dels Àngels, morta l' dia 23 del actual á Santa Eugenia del Congost ahont estiuhejava.

Al comunicar als lectors tan trista notícia, especialment al seu inconsolable espòs don César Serra y al bon amic Roure, el testimoni del nostre pesar per la gran peruda que acaben de sufrir.

En las maniobras—diguéme maniobras—que 'l esquadra—diguéme esquadra—ha verificat al Cantabrich, el *Pelayo* ha perdut las amarras.

—¡Psé!—s' haixarà dit el respectable acorasset.—¡Las amarras!... Aixó es res. Mes hauria segurament perdut si arribó a trobarme á Cavite ó a Santiago de Cuba.

Y ha tingut, si s' ha fet tal reflexió, el *Pelayo* moltíssima rahó.

Examen de geografia:

—¿Ahont es Serra Morena?

—Aquí.

—¿Qué hi ha en aquesta serra?

—El servei de correus.

En efecte: escàndols com els qu' en aquest ram se veuen avuy á Barcelona no s' han vist en cap part del món.

Dotzenas de cartas, contenint valors, desaparecudes; lletras escamotejades, que 's cobran ab la major impunitat pels escamotejadors; altres lletras robades y endossades á tall de mofa á periòdics y á personas coneigudas... la mar, el colmo de la desfataxés y del desordre.

Els tribunals han pres cartas—en el bon sentit de la frase—in l' assumptu.

Bó seria que aviat n' hi pogués pendre també el director del presiri de Ceuta.

Perque si aixó continuava, el servei postal hauria de modificar-se d' un modo radicalíssim.

En cada carta, en lloc de posarhi un sello, hi posaríam un guardia civil.

L' escena á Montforte, Lugo.

Surten uns quants joves organitzats en romeria, y tant es el seu fervor religiós, que á lo millor començan á treure's punyals y pistolas y l' camp queda immediatament cubert de ferits.

¿No es aixó una demostració palpable de la benéfica influència del esperit catòlic?

Ja tenia rahó 'l sarsuelero:

«Amar á nuestro prójimo nos manda la doctrina.»

Y al prójimo en Monforte le dan contra una esquina.

Resoltament, aquest any don Práxedes no s' mou de Madrid.

Dir que no 'n té cap necessitat, perque está molt fresch.

Dispensi, senyor Sagasta, els qu' estém molt frescos, pero molt, som nosaltres.

Lo de vosté no es frescura.

Es un' altra cosa, de la qual hasta n' hi ha turrons.



Al embestir aqueixas forsas contra lo que creuen dolent, vol



VILAFRANCA, 25 d'agost

Fa poch, uns veïns de nostra vila trobaren un pobre home en una riera pròxima estirat à terra fent grans gemecs. Aquells bons homes veientlo ab aquells trballs lo reculliren portantlo al Hospital, no s'igualen admés per no viure aquí à Vilafranca. Com l'home no s'podia tenir dret de portar-lo ab lo carro de les escombraries, en el que va morir, portantlo tot seguit al cementiri.

De cassos així se'n registran tot sovint. El senyor alcalde que això consent deu creure's que som al Riff à la cuenta.

PRAT DE LLOBREGAT, 27 d'agost

Al burinot negre d'aquest poble, el mateix que temps atrás diugué lo del *forat del infern* de las noyas de Cornellà; y ademés ex-carlí acerírem anomenat capitá Belluga, se'l hauría de portar al Parque y ficat dintre de una gavina exhibirlo, ab la seguretat de que no hi ha cap exemplar tan raro com ell.

Lo diumenge passat dia 25 un subjecte d'aquest poble tirà un tiro à la seva dona y després se suicidà. Pocas horas després puja el citat stíbit del compte de Caserta al cubell diguent que aquell dia l'arcadé hauria de privar de anar als balls y diversions, pues totas las noyas y joves que hi anessin foran uns deshonrats.

Que hi vagí ab compte ab lo enrahomar que per la boca moren els llubarros.

TARRAGONA, 20 de agost

Deu nostre Senyor va dir al home: Sis dies de treball y el que fà set pel teu descans. Pues dech haver de dir que à Tarragona no tenim mes que 48 horas al any per descans, que son desde lo. Dijous sant à las deu hasta l'dissapeu à igual hora. Tal es l'amohino de campanas que tenim. Podém ben dir que 'ls nostres eclesiàstichs no son mes qu'uns *toca-campanas*.

BADALONA, 26 d'agost

Els nostres llanuts se divertixen. Ahir, diumenge, en la botiga mística de dalt y en celebració de no sé quina sagrada entraanya, organisen una funció ab un pet de música desde l'balcó del entresuelo y una de crits al cubell, que fou la admiració dels llanuts babaus que hi assistiren. A la cinch de la tarda sortí à pastura l'remat pels carrés de la ciutat, pero varem notar que hi faltaven molts bens, ja que va ser una cosa escarransida y migrada encar que hi anessin dugas músics.

Els que paguem la Banda municipal per que 'ls diumenges ens alegrí à la Rambla, ens quedarem sense, perque segons sembla, primer son els llanuts que 'l pùblich.

Altres anys acabavan de solemnizar la festa ab una vetllada pública que s'anunciava amb molt de bombo, pero aquest any es veu que tot s'ha han gastat en música ó han acabat els calers s'han quedat ab las ganas.

TORTELLÀ, 20 d'agost

El dia 18 celebrarem el 28 aniversari del atach è incendi dels carlins à Tortellà, recordant à aquella 35 voluntaris que 's defensaren contra 3.000 fanàstichs que ab el lema *Deu, Patria y Rey* ho atropellen y deshonren tot. La festa resultà animadíssima y al acabà's ballaren sardanes haventhi mes de 400 parells; se pronunciaren discursos y al final 's donaren entusiastas crits de vicks à la llibertat y à la democracia.

MOLLERUSA, 21 d'agost

Lo diumenge passat en aquesta vila varem tenir l'ocasió de riure una estona mentres passava la professió del Sagrat Cor.

Anava un corp del mitj posant escapularis al coll de totas las donas y homens, que allò sol va fer riure à tots els que ho veyan, perque talment semblava que s'havia tornat boig; y n'hi va haver algun que no va volquer que n'hi posés y se'l va treure del devant ab un renech, com també n'hi va haver algun que se'n va emportar mitja dotzena.

Al arribar à l'iglesia hi va haver molts vicks al *Sagrat Cor* y à Mollerusa, y això sol prova la lliana que tu feya per aquesta vila.

LLANSÀ, 27 d'agost

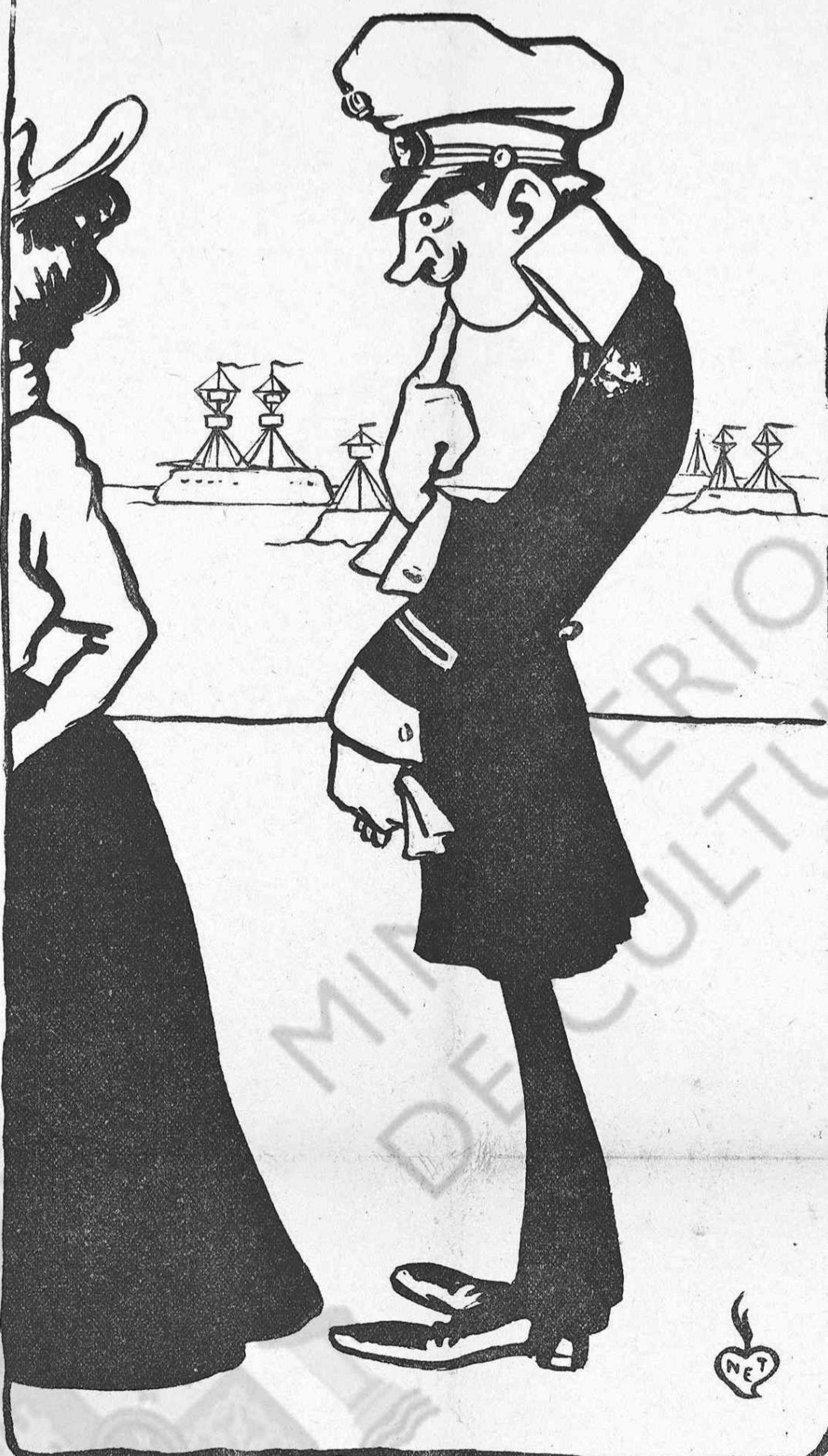
Unas quantas deixebles ensenyadas de las hermanas, han fundat un taller de modista en un dels carrers més cèntrics d'aquesta vila, en el qual totes las tardes estan asentades al pas de la porta, y quan s'adonen de que passa algun individuo que professa idees anticatalanicas sentireu bramà aquellas barjaulas ab *latinorum* y altres ximperials ensenyadas de las seves mestressas, que creguen, senyor Director, que ab aquelles veus tan fastigiosas fan tres coses al sentirlas. Que se'n riguin els liure-pensadors d'aquests desahogs. Son amigas dels sotanats, per lo tant, han après de modes à las sagristías.

## À LAS ESCALAS DEL MOLL

### ENTRE MARINOS

—Vens del Nort? —Ahf 'n vaig tornà.  
—¿T'hi has ben divertit? —De sobras.  
—¿Y qué tal las grans maniobras?  
—Noy, un bromassa hasta allà.  
No té prou trompa la Fama  
per esbomba aquell festeig;  
si jo fos en *Pey y Ordeig*,  
t'ho aseguro, 'n feya un drama.  
—Tant dirás!... —No's pot descriure.  
—Hi ha hagut incidents? —A carros.  
figurat, i hasta 'ls llubarros  
s'hi feyan pipí de riure!  
—Ja m'ho estás explicant.  
—¡Cá!  
—Hala, no't fassis de penas:  
desembutxaca.  
—¿Y si't trenca?  
—Un ó altre m'afeigrà.  
Tractantse d'un cas de rissa  
ja sabs que sempre faig un:  
issa, que ja estich à punt.  
—Pues si tant t'hi empenes, issa.  
Dech dírtet, ans que tot, que això  
que mou tanta sarraçina,  
ni es esquadra, ni es marina  
*ni Cristo que lo fundó*.  
Calculat el *Carlos*, nau bravera  
que no cull sinó fracassos;  
el *Pelayo*, que als dos passos  
ja 'l tens que no pot dir faba;  
el célebre *Destructor*  
que sembla un fogó de gas,  
el *Tenerario*, el *Audaz*,  
el *Atrevido*, el *Furor*,  
es dí, una alegre quadrilla  
de barcos apedassats,  
que l'que no té 'ls pals corcats  
té abonyegada la quilla.

## Nuestros bravos marinós



—Per què 'ns haurà dit l'almirant que ara que ja sabém tirar podém fer tota classe de conquistas?

—Bons models d'elegancia  
pera exhibif als ulls d'Europa.  
—Creume, noy, que feyan tropa  
vistos à certa distància.  
L' un avansava als demés,  
l' altre anava de canto,  
l' altre acabava 'l carbó  
y exclamava: ¡No puch més!  
Si 'l mar perdent la patxorra  
comensava à donar bòts,  
els baurias vist à tots  
camas ajudeume à corre!  
—Y donchs 'en que han consistit  
las maniobras?  
—En rodá  
un rato d' aquí d'allá,  
à entrada de fosch, al llit.  
—Darfa gust veure'sls moure.  
—No han fet abordatges?  
—No:  
volfan ferne, però  
era tart y anava à ploure.  
—Ni marxes de camí llarrch  
per veure qui corra mes,  
ni exàmens de torpedes,  
ni probas de desembarch?  
—Res d'això: tot s'ha reduhit  
à tirà aturats ó al pas  
y à deixá ab un pam de nas  
als senyorets de Madrid.  
—¿N'hi havia?  
—Una colivada,  
que aplaudíla als pobres barcos,  
com aplauideix al *Pitarcos*  
ó al *Litri* desda la grada.  
Això sí, totes las nits,  
vapores y acorassats  
quedavan iluminats  
y esplèndidament guarnits,  
y allí baurias vist bullanga,  
y almirants prenen la fresca,  
y canta y música y gresca.  
—Sí, vaja, una moixiganga.  
—Moixiganga ó no, la gent  
n'ha sortit molt divertida  
y la colonia lluhida  
hi ha disfrutat de valent.  
Fins hi ha un fulano que opina  
que això ha d'halagá al país

y que ab maniobras així  
es com s'alsa la marina.  
—¡Recristina! Ja vol barra.  
—¿Qui es aquest que ho veu plà?  
—El senyor duch de Ve...  
—Ah, bah!  
Amarra, noy gran, amarra.

C. GUMA



## UNA INSTITUCIÓ NECESSARIA

CONTINUA en estudi la idea iniciada pel Sr. Salas Anton de constituir a Barcelona una societat cooperativa de carácter general de la qual formin part tots els obrers sens excepció, sigan las que's vulgan las ideas sociològicas que profesin, al objecte de armonizar el règim cooperatiu ab las necessitats de la resistencia, en la lluita pera la redenció de la classe obrera.

Així com las divisions que 'n diríam idealistes no es probable que acabin may, per ser infinit el progrés y ser infinita també l'aspiració à realisar, y ademés perque la manera de pensar y de sentir serà sempre distinta entre 'ls homes, res més fácil que posarse tots de acord per empredre un traball práctic de interès comú. Per això no's requireixen més que tres elements: fe, entusiasme y forsa de voluntat.

En el preàmbul que precedeix al «Ante-projecte d'Estatuts de la Societat cooperativa, Hotel comunal dels obrers de Barcelona», s'hi llegeixen alguns datos que demostran lo molt que s'ha fet en altres païssos en

aquest sentit, obtenintse resultats que semblan ver dadiers miracles.

Havent inaugurat à Inglaterra la cooperació 28 teixidors, ab un capital de 700 franchs, l'any 1844, 57 anys després contaven els treballadors inglesos ab 1,634 societats cooperatives de consum, qu'en conjunt constaven l'any que acaba de finir de 1.827,653 associats, els quals per ser pares de família representan una massa de 9 milions de consumidores.

En el mateix any les vendes totals excedien de un total de 390 milions de duros y 'ls beneficis s'acostaren à 43 milions també de duros. Les vendes en els magatzems cooperatius al engròs passaren de 107 milions de duros. El Banc cooperatiu feu operacions per més de 334 milions de duros. El set vaps transatlàntichs propietat dels cooperadors britànichs donaven més de 16,000 duros de benefici. Las societats cooperatives de producció verificaren operacions per més de 32 milions y mitj de duros. La Unió cooperativa anglesa publica una revista mensual (*Wheathead*) que tira 178,000 exemplars, y una de setmanal (*Cooperative-News*) que 'n tira 11,400 de 32 pàginas de text compacte y gran profusió de gravats.

A Bèlgica, hont la cooperació no conta més enllà de 20 anys d'existència, son innumerables las societats cooperatives organitzades. *La Casa del Poble* de Brussel·les posseeix en aquella capital 18 edificis, un d'ells molt suiuós y gran, hont té l' domicili social.

En 1898, à pesar de haver construït l'edifici tímament expressat y deduïda del excés de percepció la part necessària pera satisfacer las atencions de metge y apotecari dels associats que no baixaven de 15 mil caps de familia, obtingué un benefici de 78,000 duros.

«Y qué no podría dirse de Alemania, de Italia, de Suiza?»

L'associació cooperativa que ab tanta forsa d'expendiment se'n ofereix en els principals païssos d'Europa, ¿per qué no ha de donar à Catalunya resultats idèntichs?

«L'obra es més fàcil de lo que sembla—diuen los autors del *Ante-projecte*—lo únic que 's necessita es una voluntat resolta y perseverant pera portarla à efecte.

Si recordem que la cooperativa de Breslau (Alemania) contava en 1899 la fribola de 64,935 associats, havent realitat en sols aquell any un benefici de prop de 300,000 duros; que actualment comprén 65 mil famílias y posseeix 54 magatzems en la ciutat; si tenim en compte que *La Reivindicación* de Puteaux (Fransa) s'ha extés de tal manera que à pena queda un sol tender en la població; si paréim atenció en que *La Industrial Society* de Leeds (Inglaterra) que ja en 1890 posseixia 65 magatzems 6 tendes de comestibles, 15 de telas, 7 de calsat, 9 de carbó, 28 carnicerias, un escorxador hont anualment se sacrificaven 2,300 bous, 400 vacas, 5,000 moltóns y 900 porcs; y ademés un molí que produïa 38,000 sacas de farina al any; que actualment conta ab 44,453 socis caps de familia, fa un giro anual de 28 milions de franchs y obté un benefici de 800,000 duros; y que aquesta cooperativa ha fet donació de 5,000 duros à la caixa dels mecànichs huelguistes, y ha aplicat prop de 10,000 duros al fondo de instrucció y educació; si 'ns fixem en que l'*Unione militare* de Roma té més de 15,000 associats; que la *Unione cooperativa* de Milà, instalada en el *Palazzo Fiori*, un dels edificis més hermosos y grans de la ciutat, ne té més de 5,000; la *Gran cooperativa* de Bassilea (Suïssa) 15,000; el *Voorcít de Gante* (Bèlgica) 7,000, y 18,000 la *Segadora* de París, no serà pas aventurada la suposició de que 'ls treballadors barcelonins puguen fundar en breu temps una cooperativa ab 10,000 associats.

Donchs bé, si cada un de aquests efectua al dia un consum tan sols de una pesseta (càlcul més que modest, per quant el cooperador anglès consum diariament per 2 pessetas; el suís per 1'50 y l'italià per 2'75) resultaria à Barcelona un consum diari de 10,000 pessetas, mensual de 300,000 y anual de 3.600,000, que al 8 per cent produirien un benefici anual de 288,000 pessetas ó sigan 57,600 duros, dels quals doceants hi l'aplicació proposada en l'ante projecte d'estatuts, 34,560 duros passarien à constituir el fondo colectiu de la societat; 8,640 à enrobustir las caixas de las societats de resistència de Barcelona, y 'ls 14,400 restants se distribuirien entre 'ls associats.»

Al reproduir aquests dades, no podem menos de recomenarlos à l'atenció de las classes obreras barceloninas.

Teorisant s'avansa poch: prenen resolucions impremedidas en lloc d'avansar es més fàcil retrocedir. En cambi treballant de ferm pel camí de la cooperació, se pot arribar molt lluny.

PEP BULLANGA.

## ELS ARGUMENTS D'EN SAGASTA



PIPATS de que tothom es prengui à broma això de la nostra marina, intangible avans y avuy objecte de la broma de la gent; cremats de veure que tota la opinió ja està cómicament ab l'jay! al cor, encare un barco no s'arrisca mar endins; molestats per la gatzara que dibuixants y escriptors fan

ab las maniobras de la esquadra, una comissió de marinos se'n va a trobar al Sr. Sagasta:

—Sr. President; la situació en que las circumstancies, els desacerts dels polítichs y tal cosa y tal altre, han posat à la Marina espanyola no pot seguir.

—Ja ho sé.

—Convé que la marina tingui barcos.

—Es cert. Y que 'ls marinos sápiguan manejarlos.

—Es precís que la marina conti ab els milions que necessita.

—Vritat. Y que 'ls marinos sápiguan administrarlos y distribuirlos de una manera conforme.

—Es necessari formar una oficialitat escullida.

No hi ha pitjor sort...



—Quina rebaixa li sembla que podem ferhi al pressupost del clero?  
—No hi sento d' aquesta orella.

—Ben net. Fent que 'ls marinos ballin menos y naveguen mes.  
—Es imprescindible que...  
—Vaya.  
—Y que...  
—Naturalment!  
—Y ademés volém que 'l ministre del nostre ram segui de la facultat.  
—¿Y ara? Què no ho es per ventura el Duch de Veragua?  
—¡Vosté dirà!  
—¡Oh! jo diré que sí.  
—Ell es admirant?  
—Sí, senyors; honorari.  
—Del mateix modo que 'l Dr. Thebussem, carter.  
—Ademés porta patillas.  
—També 'n portan els picadors.  
—Are que parla d' aixó! Y té ganaderia.  
—¿Y qué te veure el tenir ganaderia ab las aptituds per desempenyar el ministeri de marina?  
—Res absolutament. Y per aixó invoco jo aquella qualitat. Ademés el Duch de Veragua sap nadar entre dos aiguas, y 'fixint'si es Duch de ver agua.  
—¡Ah!  
—Y ha estat á Amèrica, per mar.  
—¡Oh!  
—Y tot li va vent en popa.  
—Donchs á pesar de tantas qualitats, no 'ns convens, Sr. Sagasta. Volém un ministre de marina que sigui marinero.  
—Perden el temps ab una pretensiò tant injusta. Per sobre las condicions enumeradas, té encare el Sr. Duch de Veragua la que basta ella sola perra tenir els mèrits suficients que necessita la cartera que desempenya.  
—¿Quina?

—Que descendeix de Colon.  
—Aixó no es cap rahó.  
—Sí, senyors; y poderosa. Per igual motiu desempenya en Villanueva el ministeri d' agricultura sense ésser pagès.  
—Ah, sí? De qui descendeix que li dongui condicions per tal cartera?  
—¡De Noé!

JEPH DE JESPUS



Mes val aixís.

Si no s' arriba á amagar la mitja-luna, la República francesa qu' es una gran cuynera potser hauria fet una pilota que n' hi haguera hagut per temps.

Ha anat á San Sebastián el ministre plenipotenciari de Dinamarca, á fer entrega al rey del collar de l' ordre del Elefant.

Per un noy de quinze anys que troben que l' elefant es un animal massa gros?

\*\*  
Y á propòsit de les ordres.

—No han reparat quina inclinaciò hi ha designarlas ab el nom de alguna bestia?  
Existeix la del Elefant, la del Gall, la del Aliga, la del Os, etc., etc.  
Aixó justifica la frase de un escèptic que deya:  
—Quan les posan baix l' advocaciò de un animal, ells mateixos demostraran que no son mes que animadals.

El que sembla que havia de ser organitzador de la victoria, com en Carnot de Fransa, y va serho sols de la derrota, enviant á la mort á milers y milers de proletaris, vestits de rayadillo, avuy procura distingir-se en un altre concepte.

Avuy organiza jubileus.

Ell presidia un dels últims que han tingut efecte á Madrid. ¡Y que per cert se veié concorregut per un gran número de beatas!

El general Azcárraga semblava un formantje de bola seguit de una reua de ratas de sagristia que no sembla sino que volgessin menjarse'.

L' inspector de policia Peláez crifa porchs.

Fracamente, no crech que aixó pugui perjudicar lo poch ni molt en la seva carrera.

Perque lo que dirà en Sagasta, si se'n entera:

—De porchs ray, també 'n crío jo.

Una notícia importantissima trasmesa per telegrafo, desde San Sebastián:

«Los señores duques de Veragua y de Almodóvar han asistido al acto de desencajonar los seis toros del primero, que se lidiarán el próximo domingo en la plaza de esta ciudad.»

—¡Magnific! ¡De primal!

Al enterarse de aixó las grans potencias, haurán fet circular una nota, dihen:

«Molt ojo ab Espanya, que 'ls dos duchs del ministeri están desencaixonant sis toros, y á l' hora menos pensada pot perturbarse l' equilibri europeu.»

Semblarà raro, pero es la veritat pura.

A Cádiz s' ha celebrat un concurs de tiro, y 'saben qui ha ofert un premi, que cabalment ha sigut el més disputat?

El bisbe d' aquella diòcessis.

Ja ho veuen; la regeneració de la patria es un fet. Ja hi ha un bisbe qu' en compte de predicar pau, amor y mansuetud, ofereix premis en els cursos de tiro.

¡Olé pels mitrats criçós!

No en vā es Cádiz el lloch que va inspirar la famosa marxa del «Vi-va Es-pa-ña.»

Aquell marcial *Viva España*, al compàs de quinas notas, tan bellas tundas varem rebre.

¡Xim, xim! ¡Bom, bom! ¡Xim, xim!

¿Que qu' es aixó?

Res; que 'l czar ha anunciat una visita á Fransa, y 'ls demòcrates, els republicans fills del 93 s' estan tornant boigs d' alegria, preparant els guarniments per l' arribada del tirà de Russia.

Quinques raresas se veuen en aquest món! La fosa, del bras ab la llum; la nació mes reaccionaria d' Europa, aparellada ab la qu' es mare de la llibertat y bressol del progrés.

La política no té entranyas; pero la política internacional, ni entranyas ni vergonya.

Ja tenia rahó l' difunt Faure al dir que l' aliança de Fransa ab Russia, més que un casament, sembla un concubinatge.

Es lo que encare avuy ens sembla á nosaltres: un romàs, un amistansament, que no pot donar més que fruits ilegitims.

Aixó, si no 's dóna monstruosos.

El duch de Tetuán ha tornat á parlar.

—Jo —ha dit—podré no ser un partit, pero soch una forsa.

Que 'm dispensi 'l respectable duch la comparació; pero una forsa, l' elefant del Parch també ho es.

De totes maneres, prenem nota de la seva declaració y prometió tenirlo present el dia que...

—¿Que 's necessiti un ministre?

—Que 's necessiti un camàlich.

Sembla que s' ha desistit del viatge regi que havia de realisar per Valencia, Catalunya y Aragó.

¿Y saben perquè?

Perque l' excursió resultaria massa fatigosa. O á lo menos això ho diu un periòdic monàrquich.

S' esperarà á l' any vinent, que tal vegada ja s' haurà inventat la direcció dels globos, y las institucions podràn ferla ab una mica mes de comoditat.

Tal com van las coses á Espanya, moltes persones que avants vivian ab algú desahogo de sas petites rendas, prompte no podrán menjar.

A no ser que 's rosequin els punys de rabia.

Las que un temps siguieren classes acomodadas se convertiran en classes incomodadas.

Menos mal si quan vingu 'l cas, saben donar probas del seu incomodo.

## CORRESPONDENCIA

Caballers: R. Alt de Marsá, Cucharón de Valcarca, J. Billoch y B., Juan Sexmara, A. Campá, Ramon Segalés, Gaspar Bruguera, Jaume Carreras C. Un estudiant francès, Un francès, Quimeta Bulló (a) Cándido y Llaminé de Babilonia: No han estat de sort.

Caballers: Albertet de Vilafanca, Un duviñals, Pequito, Buen viaje, Caruncho de Carcasona y Robespierre de can P.: Bona ensopegada.

Caballers: R. Massip, J. Moret de Gracia, J. Cristià Llombart, L. A. y C., A. M., Aceyt y Antoni Cantalops: Mil gràcies per l' envio. —C. G. Redembach: Està atapahida de incorreccions y tot plegat, el treball acusa una inexperiència ben marcada. —Ll. G. S.: Tota ve gaud que les orguas ja s' han tornat papelones pot comprendre que la composició bé y acaba pitxer. —Pota de Pardal: Devia anar á la panera, y si li va topar aquesta sort senyal qu' era incorrectible. —Francisco Bartolí (Olot). Tenfan poca importància. —J. B. y Roca: Es massa infantil. —Joseph Pascual (Gelida): Hi ha mes senmanas que llançonissas. —A. M. Es boniqueta y ha passat á mans de qui deu decidirlo. —J. Buny y B.: Pochs 6 molts. —Rampells: Careixen de poesia. —F. Berenguer R.: Pues, mirí, es un mal retocador. Y els altres no s'iven. —Periquet: Sembla dit d' un colegial. —Juan Cudina (Manresa): Si tan radicals fossin no 'ls sabrà greu que desapareguessin les llànties de les esglésies. —Domingo de Lleyda: Els encontres, per ora, tenen poca trastienda. —R. Vente F. Rares: Serà un excellent industrial, però 's rovela un pésim poeta. —E. B. y V.: No està del tot mal. —Faust Casals y Bové: Repàsila y veurà com hi fàtiga alguna cosa. —R. M. y M. (Tarragona): Si hi descubreix algo, però, es poca cosa. —Japet de las Ballenas: Es dolent, dolenta á mes no poguer. —A. C. y T.: Els couples son massa ripiosos. —J. Asleib: Allò volfa dir any one, perhaps. —F. Lavi: No va. —Un rellinosa sench: Tampoch.

Imprenta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.

## EL PROLETARIADO MILITANTE

POR ANSELMO LORENZO

Un tomo en 8.<sup>o</sup>, Ptas. 3 = Se vende en todas las principales librerías de Espanya y América

## AGENCIA DE MATRIMONIS

Ilustrada per R. MIRÓ

Un tomo de 32 planas

Preu DOS ralets

Se ven per tot arreu

HUMORADA EN VERS  
PER  
C. GUMÀ